

A PÉNZVILÁG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Budapest, IX. ker., Boráros-tér 6. szám
 Tel.: József 67 — Megjelenik minden pénteken
SZERKESZTŐSÉG WIENBEN:
 VII., Schottenfeldgasse 81 — Telefon: 37-3-67

SZERKESZTI
RÓNA LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Magyarországon: Ausztriában:
 Félévre . . 150 K Félévre . . 250 K
 Egész évre 300 „ Egész évre 500 „
 Egy szám ára Ausztriában 10 korona

AVÉKA ALÓL

EGY UJSÁGCIKKNEK A CIMÉN akadt meg a szemünk. Nem is cikkim a szerencsétlen, hanem csak — amint újságírói nyelven mondják — amolyan *al-cim*, amelyben egy egyszerű, kijelentő mondat foglaltatik. És mégis, ahogy elolvassuk ezt a címet, fantáziánk csapongni kezd és egy új moesár undok képe tárul lelki szemünk elé. Pedig az *al-cim* csak ennyit mond: „A miniszterelnök magához kérte az ügy aktáit”. Milyen ügy? Valamilyen, akár-milyen, amikor ilyesmiről van szó, tudni kell, hogy a vádak még nem épültek fel, még csak gyanu van és így mindössze csak azt lehet és szabad megállapítani, hogy valami megint büzik Dániában. Ez az azután, ami jogos impresszió, sajnos, mert amikor a miniszterelnök egy más minisztérium aktáiba alaposan bele akar tekinteni, az az újabb időben valami olyasmit jelent, ami nem igen válik az ország becsületére. Fáj, nagyon fáj, hogy a magyar közvélemény gyanujának ilyen ébernek, ilyen érzékenynek kell lennie és a mi őszinte reményesgünk az, hogy most már azután végleg megindul a tisztogatás, felülkerekedik mindenhol a tisztesség; de hisszük egyben azt is, hogy meg fogják gondolni a dolgot, enyhíteni próbálnak majd a nyomorúságon is, mert a moesarak leginkább a nyomorban tenyésznek és ilyenkor kéreti magához a miniszterelnök az aktákat.

DUYN, A KÉTMILLIÁRDOS SIKKASZTÓ, a nagyközönség érdeklődését is kihívta, de a pénzügyi körök előtt határozottan úgy áll, mint egy Barnum-csoda. Pletykák, intim részletek csak úgy kergetik egymást az újsághasábon és a kávéházi beszélgetésekben, mint egy detektívregényben, vagy egy izgalmas mozifilmen. Pedig van a dolognak komolyabb oldala is és ezen valószínűleg a bécsi nagybankok török igen komolyan a fejüket. A jövőben eme megfontolások eredményeképpen a bécsi nagybankok majd óvatossággal fogják üzletfeleiket megválogatni, bár szakértők véleménye szerint a legkörültekintőbb óvatosság mellett is előfordulhatnak hasonló esetek a bécsi devizaforgalom keretei között. Óvatosságnak kell azonban a rendszabályokkal szemben is lenni, mert ezek esetleg *kizárólag csak* a tisztességes kereskedelem számára lesznek bilinesek, mert a szélhámosok, a szédelgők számára nincsen se korlát, se szabály, se kurtavas. Egyébként érdekes annak a megállapítása, amit ebből az alkalomból egyik kiváló pénzügyi kapacitásunk hangoztat, hogy tudniillik régebben a devizaforgalmat kizárólag a legelőkelőbb pénzintézetek rendszerint egymás között bonyolították le. Csak a háboru után alakult ki az a helyzet, hogy az elszaporodott, kevésbé ellenőrizhető és kevésbé szolid kezek hatalmasodtak el a piacon és tulnyomó többségüknél fogva a forgalom jelentékeny része ezekbe a kezekbe siklott át. Érdekes probléma, hogy lehetségesek volnának-e nálunk is a Duyn-ügyhöz hasonló visszaélések? Általános a vélemény, hogy nem. A jövő títka azonban, hogy a mostani óvatosság, ha a forgalom nagyobb arányokat ölt, elegendő lesz-e arra, hogy a pesti pénzpiac ne részesüljön olyan megrázkódtatásokban, mint a bécsi. A szenzációban különben alighanem nagyobb része van az osztrák koronának, mint akár magának Duyn mesternek. Hollandi forintokban, vagy amerikai dollároknak kifejezve mindenesetre enyhül a szenzáció és csak az osztrák korona milliárdos számai dagasztják meg — pusztán levegővel. Az eredmény pedig valószínűleg az lesz, hogy működni fog a rosta, aminek már épen elérkezett az ideje.

INVENCIOZUS BEFEKTETÉSI POLITIKÁT sürgetnek az Andrassy-pártban és tüzhálálra ítélik „a takarékoság meddő és a gazdasági életet megállító politikáját”, dacára annak, hogy eddig makacsul és csökönnyösen kitartottak a takarékoság jelszavai mellett. Csodálkozunk ezen a mostani véleményváltozáson, ha nem tudnánk és nem méltányolnánk, hogy a politika a következtelenségek művésze. Mi-

után azonban ezt nagyon jól tudjuk, örülünk az új fordulatnak, amelynek igazsága mi esztendőkön át bőven hirdettük. Takarékoskodni abból, ami nincs, nem lehet; teremteni valamit pedig, amiből talán takarékoskodni is lehet, csak az tud, akinek van szíve a befektetésekhez is. Emlékezzünk, hogy amikor Hegedüs jött, legelső kiszólásában a főudvarnagyi bíróság elnökének lipicai heréltjeinek üzent hadat és csak-

ugyan a legfontosabb, a legsikeressebb befektetéseket és kiadásokat is megagatták; de legelőbb a lipicaiak győztes voltak patkó alatt még mindig szikráznak a tudai meák gránitkockái. Termelő munka jó befektetések, okos takarékoság, böles befektetés, valahogy ezek lehetnek az irányelvek egy okos ember józan keverésében. De úgy takarékoskodni, ahogy ezt mi tettük eddig, az egyenesen pazarlás volt.

Pénzügyminiszterek — határidőre

Bethlen, Valkó, Kállay — Egységes, következetes pénzügyi politikát! Bankemberek előnyomulása — Kállay Tibor a pénzügyi adminisztráció rendbehozataláról

A pénzügyminiszterek között a határidőüzlet Hegedüs Loránttal kezdődött, aki kerek egy esztendőre szegődött be pénzügyminiszternek, mondván, hogy azt az iramot, amelyet *szerinte* (és csak szerinte) ma a pénzügyminiszternek meg kell futnia, nem lehet tovább kibírni egy esztendőnél. Ugyanakkor felírta a magyar gazdasági élet falára a *mene, tekel, ufarsin-t*, kijelentette vészjósló hangon, hogy őt nem lehet elgáncsolni, mert „én magammal rántom önöket és családjukat is”. Fájdalom, csak a magával rántás sikerült neki és nem tudjuk, nem nekünk volt-e igazunk, akik nem törődünk ezzel a fenyegetéssel, amelynek egy kis ünneplő célzata is lehetett és igenis a Hegedüs-féle pénzügyi politika ellen emeltük fel minden alkalommal a szavunkat. Hegedüsnek nem sikerült kitölteni a szerződéses egy esztendőt, az összeomlás előbb következett be. Bár vannak olyanok is, akik azt állítják, hogy a *végső napokban Hegedüs Loránt is megtalálta a saját gerincét, ami szintén egyik oka távozásának.* Ez sem kábit meg és ez sem szédít el bennünket, mert erre is azt mondjuk, hogy *későn találta meg a gerincét*, ezért kellett elkövetkezni a gazdasági válságnak, amelyet most megoldani a legkétségbeejtőbb gondokkal is aig lehet.

Meg kell tehát mondanunk, hogy a pénzügyminiszterek határidőüzlete előttünk nem valami kedves jelenség. A politikusok sem igen fogják megérteni ezt a rendszert, annál kevésbé tudjuk azonban megérteni mi, akik a dolgoknak gazdasági oldalát nézzük.

A határidőre szerződöttett pénzügyminiszterek pedig, úgy látszik, rendszerre váltak,

mert gróf *Bethlen* István miniszterelnökre, helyesebben *Valkó* Lajos nyugalmazott államtitkárra ismét határidőre bízták rá a pénzügyminisztérium vezetését. Gróf *Bethlen*, helyesebben *Valkó* Lajos január elsején szépen elbucsuznak és akkor *Kállay* Tibor veszi magához a pénzügyi tárcát, amelynek vállalását egyelőre nem tudjuk, milyen határidőhöz kötötte.

Egy kicsit furcsa a helyzet egyébként is. Politikusaink ugyanis azt mondják, hogy Hegedüs idején tulajdonképpen *Kállay* Tibor volt a pénzügyminiszter és Hegedüs csak az agitatorius munkát végezte kiváló elánnal. Kérdés tehát elsősorban, hogy a *Kállay Tibor pénzügyi politikája nem bukott-e meg a Hegedüs Loránt pénzügyi politikájával együtt?* Vagy talán a kéthónapos vakáció arra szükséges neki, hogy a *pénzügyi politikát revízió alá vegye?* Lehet, nem is ártjuk bele magunkat ebbe a kérdésbe, de mindenesetre *különös jelenségnek tartjuk, hogy*

a Hegedüs-rezsim és a Kállay-rezsim közé egy Valkó-rezsimet ékelnek,

annak a *Valkó* Lajosnak a rezsimjét, aki (érdemeit a tények konstatálásával legkevésbé sem szándékozzunk kisebbiteni) *azonnal elhagyta*

állását, amikor Hegedüs Loránt elfoglalta a miniszteri széket.

Ismételjük, mindez nem lehet a mi gondunk és reméljük, hogy a Hegedüs távozása óta eltelt interregnum egyenlőtlen erő tárgyalásai, tanácskozásai alatt, amelyben a *Pénzügyi Tanács* nagytekintélyű tagjai is résztvettek, *sikerült talán az elvi különbségeket, az ellentéteket elimínálni és megállapítani a pénzügyi politika egységes útját, amelyről letérni se Valkónak, se Kállaynak nem szabad.* Lehet, hogy tévedünk, de józan ésszel mást elgondolni képtelenség.

Érdekes különben az a jelenség is, hogy az újabb időben mindinkább hajlanak a felé az irány felé a dolgok intézói, hogy a pénzügyi tárca élén

igen szívesen kezdik látni a gyakorlati embereket, a politikusok és a minisztériumban nevelkedett szakemberek helyett.

A pénzügyminiszterséggel vonatkozásban a legutóbbi időben felmerült nevek között többségben voltak a bankdirektorok, vagy az olyan miniszteriális tisztviselők, akik egy-egy bankban eltöltött esztendeik alatt szerezték meg gyakorlati tudásukat. Ez utóbbiak sorába tartozik *Valkó* Lajos is. A Leszámitoló Bank igazgatói székéig emelkedett, majd *Lukács* László meghívására a pénzügyminisztériumba került, ahol szépen emelkedett, eljutott a hivatalnok számára legmagasabb polcig, az államtitkársáig, ahonnan Hegedüs érkezésekor bucsuzott. Nem tartjuk különös véletlennek azt sem, hogy *Valkó* Lajos rokoni összefüggésbe került *Weisz* Fülöppel, a Kereskedelmi Bank elnökével, aki, amikor családjába fogadta őt, valószínűleg a kiváló pénzügyi szakembert is látta benne. A pénzügyminisztérium vezetésében gróf *Bethlen* István, ha a tárcát a maga nevével fedezi is, kétségkívül teljesen szabad kezét fog engedni *Valkó* Lajosnak.

Ebben a pillanatban, amikor még az új helyettes pénzügyminiszter programját nem ismerjük, nem lehet őt kritikával illetni, ezt majd csak *Erekly* Károly fogja megeselekedni, aki valószínűleg ismét nem tartja majd helyénvalónak, hogy *Valkó* a bankokban nevelkedett és ismét nem fog mást látni, mint hogy Hegedüs után *Valkó* a második a pénzügyminisztérium élén álló férfi, akinek élénk vonatkozásai vannak a Kereskedelmi Bankkal.

És januárban jön *Kállay* Tibor. Vannak elfogult, sötétén látó politikusok, akik azt a kifogást emelik, hogy *Kállay* Tibort igen nagyra becsülte és tanácsát mindenben kikérte dr. *Szende* Pál, a Károlyi- és Berinkey-kormányok pénzügyminisztere. Mi ezt az aggodalmat a legkevésbé sem osztjuk, mert emiatt még *Kállay* Tiborból igazán kitünő pénzügyminiszter lehet. Sőt mi, akik nem nézünk politikára, ha hibákat is követett el, de *Szende* Pált mindenkor tartottuk olyan *közgazdásznak*, aki a többi szak-

emberekről helyes ítéletet tudott magának formálni. Sokkal jogosabb ennél az az aggodalom, hogy ennek a kiváló szakembernek a pénzügyi politikájára nem lesz-e rossz hatással, hogy véglegesítette a Hegedüs-rezsimet és azt nagyjában-egészében talán folytatni is szándékozik.

Eltekintve attól, hogy a pénzügyminiszterek határidőüzlétével nem rokonszenvezünk, hogy egységes és következetes pénzügyi politikát ezzel a rendszerrel nem lehet csinálni, mi igen fontosnak tartottuk volna, hogy Kállay Tibor azonnal átvégye a pénzügyi tárcát, mert

az ő excellens adminisztratív tehetsége éppen ezekben az órákban lenne a legnagyobb szükség.

Ujból hangoztatjuk azt, amit *A Pénzvilág* legutóbbi számában megírtunk és ez az, hogy a pénzügyi válság legprimitívebb megoldási eszköze a pénzügyi adminisztráció rendbehozatala. Ismerjük nagyon jól Kállay Tibor leendő pénzügyminiszternek erre vonatkozó véleményét, amelyet a következő szavaiban van módjában *A Pénzvilág*-nak összefoglalni:

— Az én véleményem szerint egy kis interregnum nem is fog ártani a pénzügyminisztérium életének, hiszen az utóbbi időben annyi törvény és rendelet készült, hogy az adminisztrációnak alig állott módjában ezekben magát alaposan beleélni és ezek végrehajtására kellően felkészülni, úgy, hogy ez az idő csak hasznos lesz arra, hogy az új törvények végrehajtásával a gyakorlatban foglalkozzék.

— A nyugatmagyarországi események

nyugvópontonra jutásával biztosan remélhető, hogy a korona is emelkedni fog. A jövőre nézve a legnagyobb fontossággal bir nézetem szerint a pénzügyi adminisztráció szervezetének a kiépítése, mert csak így birkózhatik meg azokkal a feladatokkal, amelyeket az eddig megalkotott és a megalkotásra váró törvények fognak rá hátrítani. A vagyonváltás-törvények közül például a házakra vonatkozó javaslat még nincs megalkotva. Es nem kezdődött még meg a hadiváltás-törvény végrehajtása sem. Ezenkívül megvalósításra vár még a Korányi minisztersége idején bejelentett új illetéktörvény is. A bankóprés kérdésében csak azt mondhatom, hogy a pénzügyi adminisztráció szervezetének hatékony munkája itt is a legfontosabb szempont, mert csak ezton válik lehetővé, hogy az állam folyó bevételei oly mérvben fokoztassanak, hogy a törvényhozás által most megalkotott törvény értelmében átmenetileg újra megindított bankóprést minél kevesebb mértékben kelljen tényleg igénybevenni és a működését lehetőleg végleg be lehessen szüntetni, úgy, hogy a jövőben hozzá visszatérni ne kelljen.

Mindezekhez pedig még egyszer csak annyit fűzhetünk hozzá, hogy helyes a megoldás, amely a pénzügyminiszteri székbe becsületes, szorgalmas adminisztrátort kíván ültetni; de ugyanakkor más posztokra olyan emberek kellenek, akiknek hatalmában van a termelő munka megindítása, lépjen akcióba mindenki, akinek hivatottsága van a teremtésre és az alkotásra.

Mesterséges injekció az osztrák koronának

A kormány eladata a bankokkal a külföldi valutákat

Az elmúlt hét az osztrák korona krízisének hete volt. A kormány és a nagybankok tevékenykedtek a haldokló korona mellett. Ugy látszik azonban semmiféle kormánytrükk, bank- és injekció- és sajtó-manőver nem használt többé.

Az osztrák fizetési eszközök általában 50%-ot értékteszték a legutóbbi csatlódások hatása alatt. Az ántánt részéről Ausztriának nyújtandó hitel volt a bázisa az osztrák probléma szanálására irányuló minden számításnak. Erről a hitelről pedig kiderül, hogy igen problémátikus valami, hogy létrejötte előtt lebíratatlan nehézségek állanak. A legutóbb megérkezett 400.000 font sterling előleg, mely az osztrák állam szükségleteit csak nyolc napig tudná fedezni, pénzügyi körökben azt a meggyőződést erősítette meg, hogy nem lehet elégséges hiteltől szó, ha a legborzalmasabb financiaális vívódás pillanataiban ilyen szűk markuan adják a segítséget.

Ennek ellenére azonban az osztrák korona egy pillanatra megállott zuhanásának legkritikusabb pontján. Ez a tény meglepte még a helyzetet legteljesebben áttekintő szakköröket is. Valami olyasmiről van itt szó, mintha a negyedik emeletről lezuhanó öngyilkos a nehézkedés minden törvényének ellenére lebegve maradna az első és második emelet

között. Mi lehet ennek az oka? A bécsi piac egy bankkoncernjének irányítójától szerzett értesülésünk szerint, az osztrák kormány nyomást gyakorolt a bankokra, hogy felhalmozott idegen fizetési eszközeiket az osztrák korona zürichi árfolyamának javítására eladják. Ez az intézkedés azonban nagyon kétélű fegyver. Igaz ugyan, hogy az osztrák korona emelkedése a zürichi börzén az idegen pénzek azonnali megolesobbodására vezet a bécsi piacon. Az ilyenfajta rendszabályok jó hatásai azonban szükségszerűen csak átmeneti jelentőségűek lehetnek. Az idegen fizetési eszközök nagymértékű kiözönlése Német-Ausztriából természetesen csak ezek újabb haussejához vezethet. Annál inkább, mert olyan kormányintézkedés, mely az idegen valuták korlátolt mértékű kivételét célozza, teljesen nyílt kaput nyit a svájci határon az idegen fizetési eszközök mértéktelen és a gazdasági életre katasztrofális kicsempészésének.

Az osztrák pénzügyi politika újabb eseményei ismét bizonyítékát szolgáltatják annak a ténynek, hogy céltalan minden injekciózás és mesterséges élesztési kísérlet ottan, ahol az egész organizmus szétesése természeti szükség-szerűség erejével feltartóztatathatatlannul következik be.

végleges megoldását jelenti a gyári tömegüzem. Jelenti elsősorban a lakóház építési költségeinek nem csupán átmeneti, hanem állandó áremelkedésével. Azután pedig a gyárban raktáron tartott, alkatelemeire szétbontott házak felállítása hihetetlen rövid idő alatt végezhető. A megrendeléstől számított 3-4 hét alatt a bemutatott mint alapján megrendelt ház normális körülmények között már lakható. Magától értetődik, hogy ennél a gyári előállításnál csak földszintes és emeletes egynevezett családi házakról van szó, a városi ötemeletes bérházaknak gyári üzemből való előállításáig egyelőre még nem jutottunk el. De manapság a családi ház építése a jelszó világszerte és a háború után megindult lakástermelésnél csakugyan a családi ház teszi az építkezés zömét. A gyári üzem a családi ház építését még jobban előmozdítja majd, mert a folytonos olesobbodás olyan társadalmi rétegek számára teszi elérhetővé a saját otthon, amelyek ezzel eddig csak, mint szép álommal mertek kacérkodni.

Amikor elolvastuk ezeket a sorokat, utunk véletlenül a Szercesen-utca felé vitt, ahol az egynevezett Simonyi-udvar körül élénk mozgás volt észlelhető. Csodát láttunk: Budapestén építenek. Ez a Simonyi-udvar Budapest egyik

legrégebbi háza, előkelő barokk-stilben épült és régi formái, régi finomságai most egy alapos renoválás révén újra kiugranak. A híres „textiludvar”, amelynek udvarát köröskörül régi, híres textil-boltok övezik, ma a Nagy és Eichner cég tulajdona.

A százharmincesztendő ház udvarának közepén azonban új falak emelkedtek és pedig bosszorkányos gyorsasággal. Hétfőtől péntekig 400 m² területet építettek be és ebben a helyiségben egy-két hét múlva, amikor a tetőzet is elkészül, tizenkét üzlethelyiséget fognak elhelyezni. A falak öt méter magasak, vagyis lényegesen magasabbak, mint az átlagos falak szoktak lenni, hiszen családi házaknál rendszerint megelégszenek a 3 méter magas falakkal. A falakat hét, ebben az építési módban gyakorlatlan kőműves építette, helyesebben rakta össze hétfőtől péntekig, holott ugyan-ezzel a munkaerővel ugyanilyen terjedelmű falazatot téglából csak három hét alatt lehet felépíteni.

Az építési rendszert Domo gyorsrendszerű falazatnak hívják, vagyis amíg az elméleti tudósok igyekeznek erre az építési módra felhívni a figyelmet, addig ügyes és élelmes vállalkozók már építenek is. Felkerestük Bleyer Manó mérnököt, az építkezés vezetőjét, aki *A Pénzvilág* számára a következőket mondta el:

— Építési rendszerünk, amellyel ime hétfőtől péntekig tizenkét bolt falait építettük meg, nemcsak bosszorkányosan gyors, de egyben rendkívül olcsó is, mert ezek a falak fele anynyiba kerültek, mintha téglából építettük volna. Kőbányai telepünkön több mint 2000 m² anyag van készen, tehát bőven tudunk munkát vállalni. Ez a ház október közepére készen lesz, dacára annak, hogy nem fatetővel, hanem vasbetontetővel fogjuk ellátni. Ha fatetőt alkalmaznánk, azt készen lehetett volna a helyszínre szállítani és ráhelyezni a friss falakra. Ez az eljárás szinte hetekkel megrövidítené az építkezés időtartamát s így például családi házakat napok alatt lehet megteremteni.

— A Domo építési rendszer német világszabadalom, amelyet a tavalyi lipesei vásáron láttam. Ott csodájára jártak a szakemberek és én 150.000 koronáért vásároltam meg a szabadalom Magyarországra és a Balkán számára. Ezen a módon épül a német jóvátételi házak legnagyobb része és láttam a Berlin mellett levő Rosenthal községben 70 kiválóan sikerült tisztviselőházat is ebből az anyagból. A lipesei vásáron pedig szemünk láttára építették a mintaházakat. En az első ilyen házat a Lehel-piacon építettem. Ez a ház az Argay és Társa cég autó-javító műhelye és autó-garázsa.

Érdekes följegyezni, hogy a vállalkozók nem megrendelésre építik a Simonyi-udvarban a tizenkét boltot, hanem kibérelték a Nagy és Eichner cégtől az udvart és a házat a maguk rizikójára építik. Ujabb bizonyíték ez arra, hogy lehet és kell építkezni. (p. b.)

A korona stabilizálása nélkül nincs termelő munka

Dr. LIPTÁK PÁL v. kereskedelmi államtitkár nyilatkozata

Az utóbbi napokban ugyanolyan jelenségeket láttunk, amelyek arra mutatnak, mintha a magyar korona bár alacsony árfolyamon, de stabilizálódni látszanék, mindazonáltal nem lehet eléggé hangoztatni azokat az okos és egyedül célravezető gondolatokat, amelyeket dr. Lipták Pál volt kereskedelmi államtitkár mond el itt következő nyilatkozatában:

— A termelő munka megindulását erősen akadályozza a korona folytonos érték hullámzása. A termelés megindításának első feltétele, hogy a korona ne változzék. Stabil legyen a korona értéke legalább annyira, hogy az esetleges változások egyenes arányban álljanak a bankjegyinflációval. Csak így lehet a nagy raktárkészletekkel rendelkező vállalatokat az óriási veszteségtől megőrizni. Ha ez nem történik meg, ha nem lesz stabil koronánk, akkor a termelők csak nagyon keveset produkálnak, csak azt termelik, ami már le van kötve és olyan áron szállítják le a megrendeléseket, hogy az összes rezsijük és kockázatuk fedezve legyen. Ez az oka annak, hogy olyan drágán mérik készítményeiket.

— Óriási veszteségek érték úgy az iparosokat, mint a kereskedőket akkor, amikor a korona értéke felfelé ment, mert egyharmadrészére sülyedt készleteinek értéke. Most pedig, miután sokan hitelbe vettek árukat, a külföldi valuták megdrágulása ismét óriási veszteséget jelent számukra. Azok, akik szándékosan nem akarnak tönkremenni, nem tehetnek mást, minthogy beszüntetik a termelést. Addig nem indulhat meg a termelés,

Hétfőtől péntekig felépült tizenkét üzlethelyiség

Lehet és kell építkezni

A hét folyamán cikk jelent meg az egyik budapesti napilapban a gyárilag előállított üreges falu vasbeton-lakóházakról. A cikkben többek között ezeket olvassuk:

A gyárilag előállított üreges falu vasbeton-lakóháznak már első példányai is eseményszámba mentek, mert nagy o'csóságuk mellett még a legfokozottabb igényeket is kielégítették és tartósságuk, ngy-szintén megjelenés tekintetében a rendez téglaházakkal szemben sikerrel vették föl a versenyt. Pedig itt még csak a kezdet kezdetén állottunk. És ha már az első példányok ki tudják elégíteni az építkezők igényét, milyenek lesznek az egy-két évi tapasztalat után átkonstruált és a gyári üzemhez még jobban hozzáidomított vasbeton-házak? A lakáskereső és lakásépítő közönségre nézve ezek a kísérletek, vagy jobban mondva ezek az eredmények igen nagy fontossággal bírnak, hiszen lényegileg a lakáskérdésnek

amíg a kormány nem teszi kötelességévé, hogy a koronát stabilizálja, ha kell a spekuláció eszközeivel is, mert ha az egyéb nagy veszteségeket tekintve vesszük, az így előállható veszteségek sokkal kisebbre ruznak, mint a termelés megállításával, a termelés csökkenésével előálló kár.

— A nyugodt termelésnek első feltétele az, hogy a valuta a mostani viszonyokhoz mérten állandó legyen. Ez volna a legelső, amit meg kellene tenni. Az a tény, hogy a kormány háromszázmillió megrendelést ad, csak injekció jellegű bir. Ez nem ér semmit. Feltétlenül állandó értékűre van szükség, legyen az bármily csekély és ha a kormány nem tudja a koronát stabilizálni egy frankra, stabilizálja fél frankra, de stabil legyen a korona. Ezenfelül gondoskodni kell arról, hogy eljuthassunk a külföldi piacokhoz, ha ezt meg tud-

juk tenni, akkor nincs ok a kétségbeesésre. Termelni fogunk és amit termelünk, el fogjuk adni az ország határán kívül. Magyarország a meglévő ipar számára termelési piacul nem elég. A beruházási eszközöket az ország szükséglete egyedül nem tudja foglalkoztatni. A szomszéd piacokat is meg kell nyitni termelésünk számára és amit olcsón és jól produkálunk, könnyen eladhatjuk. Különben a trianoni békeszerződésben benne van a lehetősége annak, hogy a gazdasági együttműködés az utódállamok között meglegyen és csakis a politikai szuverenitást ismeri el. Ez egy internacionális gazdasági rendszernek a magját foglalja magában. Ismétlem, állandó stabil valuta — akármilyen alacsony is — jó szomszédi viszony és ennek következtében eladási lehetőség, ez az alapja a termelő munka megindításának.

A MÁV gépgyárak jugoszláv rendelései megszűntek

Vagon-javitó műhely Szabadkán — A román vasutak züllése és a munkáskizárások

A jugoszláv kormány már huzamosabb idő óta foglalkozik azzal a tervvel, hogy Szabadkán nagyszabású vagonjavító gyárat létesít. Enne kaz alapításnak nemcsak az volna a tulajdonképeni jelentősége, hogy az iparban szegény délszláv állam területén az egyetlen ilyen irányú üzem létesül, de ez a magyar gépipart is igen közelről fogja érinteni.

Az összeomlás napjai óta Jugoszlávia a budapesti vasúti gépgyárral végeztette el a teljesen széjjelzüllött vasúti anyag legszükségesebb javítását. Annak ellenére, hogy ilyen irányú megrendelést a délszláv állam a cseh és németországi vasúti üzemek számára is adott, mégis a MÁV műhelyei szállították legnagyobb részben a jugoszláv vasutak anyagpótlásait.

A belgrádi közlekedésügyi minisztériumból származó hírek szerint azonban a javítások költsége rendkívül megterhelte a vasúti költségvetést. Másrészt a MÁV különben is túlterhelt műhelyei csak korlátozott mértékben tudtak megfelelni azon követelményeknek, melyet a háború következtében leromlott jugoszláv vasúti üzem újrajáratása velük szemben támasztott. Ezek a mérlegelések vezették azután az SHS államot arra, hogy Szabadkán új állami vagonjavító műhelyt állítson fel. Az új gyár az itteni Ferrum mezőgazdasági gépgyár R.-T.-nak a feladata és az építkezés már oly előrehaladt stádiumban van, hogy a gyári épület hatósági szemléje már meg is történt.

A Ferrum R.-T.-ot arra kötelezte a jugoszláv állam, hogy havonként minimálisan 145 vagonot javítson. Ez a mennyiség jelenti a minimumot. A gyár az államnak bér munkát végez. Az új vagonjavító műhely szorososan a Ferrum gépgyár R.-T.-hoz fog tartozni. Az építkezés befejezése október végére várható, ugy, hogy az új gyártelep november elején már átadható hivatásának.

A román vasutak üzeme nem mutatja azt az erős javulási tendenciát, mely a közép- és nyugateurópai közlekedésügyben már hónapok óta

uralkodik. A közlekedésügyi minisztérium illetékes tényezőit erősen foglalkoztatja a vasutak rekonstrukciójának kérdése, azonban teljes eredményt nem tudtak elérni. A gördülő anyag züllése változatlanul tovább tart. A mozgósítás és a háború ideje alatt megsérült, vagy azóta elhasználódott vagonok és gépek kijavitása igen lassan halad előre. Romániában még ma sem ritkaság a bedeszkázott ablaku személyszállító kocsik. A közlekedésügyi minisztérium nagy külföldi mozdonymegrendelése sem segítettek sokat a lokomotívhiányon, mely rendkívül erősen érezhető a vasúti üzem egészében. A Romániára áttérjedő világgazdasági krízis, az ipar és kereskedelem katasztrofális megállása, újabb csapást mért a román vasutakra. Ujabbban pedig az tűnik ki, hogy az állami vasutak a lefokozódott szállítási igényeknek sem tudnak megfelelni. Erre vall a piatra-neamtzi kerületi felügyelőség jelentése, mely szerint a fenti kerületben lévő összes gyárak nem képesek foglalkoztatni munkásaikat, mivel a forgalmi zavarok miatt teljesen anyag nélkül állanak. A kizárás 12.000 munkást érint a legsúlyosabban, akik most munka nélkül állnak. A munkaügyi minisztérium erre azonnal érintkezésbe lépett a közlekedésügyi miniszterrel, hogy az anyagszállításhoz szükséges vasúti kocsikat rendelkezésre bocsássa, amit az meg is ígért.

A publicisztikában megnyilatkozó vélemények szerint azonban a vasúti krízist csak fele részben lehet a szállítási ügy óriási háborús lezüllesztésének rovására írni. A román sajtó egyes orgánumai kiemelik, hogy a túltengő megvesztegetési rendszer és a széjjelbomlasztó, elhatalmasodott korrupció annyira felfokozza a szállítási költségeket, hogy az ipari termelés ennek következtében megdrágul és árai a piac felvevőképességét messze meghaladják. A gyárak bezárásának a szállítás-ügy ezen illegális drágasága is nagy mértékben okozója. A munkátlan kerületekben a nyomoruság rendkívül nagy, a munkások éhező családjai kétségbeesve néznek a beköszöntő tél elé.

végrehajtásában segédkezett nyújtottak. Midőn azután a német banktisztviselőket eljárásuk miatt az igazgatóságok megfenyegették, a német szervezet ugyancsak kimondotta a sztrájkot.

A sztrájk esüdalatos szívvössággal tartott heteken keresztül, míg a negyedik héten a Bankamban a sztrájktrörök egynéhánya munkába állt. Az így működő csekély létszámú tisztikar az igazgatókkal és egyes cégvezetőkkel együtt a felek részére kisebb kifizetéseket eszközöltek.

Amily szívóssággal tartották magukat a tisztviselők, ugyanoly makacssággal ragaszkodtak az igazgatóságok is elhatározásukhoz. Végre az ötödik héten, amidőn már a bankokban nagyszámú állami alkalmazottat és fiatal diákok helyezették el, az idősebb tisztviselők, de főleg a prokuristák, türelmetlenkedni kezdtek és részben az igazgatóságok befolyásolása, családtagok rábeszélése, részben pedig existenciájuk féltése következtében lassanként kezdtek a bankok szolgálatába visszatérni. Ezek a jelenségek oly hatással voltak a többi még sztrájkban álló tisztviselőkre, hogy az ötödik héten a türelmetlenkedők kívánságára a szervezetek kénytelenek voltak a sztrájkot befejezettnek nyilvánítni.

A cseh-német banktisztviselői szervezet titkárának, Kollinnak, valamint Allinanak, a Reichsverein főtitkárának és Marxnak az Allgemeiner Verband berlini szervezet ügyvezető-főtitkárának megállapításai szerint, az esetben, ha a sztrájk még csak néhány napig tartott volna, a tisztviselők győzelme biztosítva lett volna, mert szerintük a sztrájktrörök száma nem volt több 5%-nál, de még azokkal a munkaerők-

kel, amelyeket ideiglenesen alkalmaztak a bankokban, fontosabb munkákat elvégezteni lehetetlenség volt, a restanciák feldolgozását pedig már a napi folyó-munka is haladéktalanul megkivánta.

A sztrájk befejezte után a bankigazgatók győzelmi mámorukban a retorzió minden eszközét igénybe vették. A cégvezetőknek megtiltották azt, hogy a tisztviselői szervezeteknek tagjai legyenek. A cseh banktisztviselők közül több százat elbocsátottak. A német bankok, amelyek a tisztviselők szervezetét mindenkor megbeesülték, nem kívánták a retorzió eszközével élni, azonban a cseh bankdirektorok befolyása következtében, pusztán a kényszer halása alatt, szükséges szolidaritásból, körülbelül 120 tisztviselőt mégis elbocsátottak.

A cseh banktisztviselők sztrájkjának kedvezőtlen befejezése nem jelenti a bankdirektorok győzelmét, hanem a tisztviselők szervezetlenségét és a szervezeti fegyverem meglazulását. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a Cseh-Szlovákiában működő két pénzüntézet tisztviselői szervezetnek a sztrájkmozgalmomban képviselt különböző fölfogása is hátrányosan befolyásolta a mozgalom rendes menetét és eredményes befejezését.

HIREK

A magyar gabona utja az északi tengerig. A Duna—Majna—Rajna-esatorna kiépítése nagy európai esemény lesz, mely közvetlenül is érinti a dunamenti országokat, különösen azokat, amelyeknek nagy mezőgazdasági kivitelük van, így Magyarországot is. A Duna—Majna—Rajna-esatorna össze fogja kötni a Fekete-tengert az északi tengerrel és így a Dunamentének állami termékeit ezen az uton tudják belevetni az európai versenybe. A nagy hajók számára járhatóvá tett Majna, a Rajna és Duna közt fog kapcsolatot teremteni és a dunai hajók a gabonát a Duna-torkolatától kezdve föl egyenesen a Rajnára fogják fuvarozhatni. A Duna—Majna—Rajna-esatorna az idén tavasszal a tervezetések kódéből a komoly valóságok sorába lépett és ma már az építési tőkének a fele jegyezve van. München legközelebbi jegyzésével pedig már túl is lépi az előirányzott összeget. Ujabbban a következő német városok jegyezték részvényeket: Nürnberg 20 millió márka, Bomber és Fürth 4—4 millió márka, Würzburg 3 millió, több kisebb-nagyobb bajorországi község összesen a fenti összegekkel együtt 60 millió márkát irt alá. München 20 milliós jegyzése kiűszöbön van. Az egész építési tőke 120 millió márkát tesz ki. A esatornát három szakaszban építik ki, az első öt esztendőben a Majnát mélyítik és építik ki Aschaffenburgtól Würzburgig és a Duna alacsony vízállásán segítene Passau és Regensburg között.

Báró Sztérényi József a bőripar küzdelméről. Báró Sztérényi Józsefet nemrégiben megválasztotta elnökévé a Magyar Bőriparosok Országos Szövetsége. A volt kereskedelmi miniszter ebből az alkalomból nagyszabású szakszerű beszédet mondott, amely élesen világítja meg a magyar bőripar helyzetét. A pompás előadást A Pénzvilág-nak rövid kivonatban a következőkben van módjában ismertetni: Báró Sztérényi József mindenekelőtt sajnálattal állapította meg, hogy a szerencsétlen békeszerződés folytán bőriparunk 70%-a idegen imperium alá került. A nagy- és középiparban együttvéve 18 bőrgyárunk, a kisiparban 20—25% maradt meg, mert hiszen a felvidéki és erdélyi bőripart elvesztettük. Ha a megmaradt bőripari termelést az ország fogyasztásával állítjuk szembe, ugy azt látjuk, hogy bőséges számítás szerint a mai bőripar, tehát a gyár- ipar, középipar és kisipar az ország szükségletének körülbelül 60—70%-át képes fedezni, amit ugy kell érteni, hogy egyes bőrfajtákból ugyan többet termelünk, mint az ország szükséglete, más speciális bőrfajtákban azonban a hazai bőrgyártás a belföldi szükségletet nem elégíti ki. Ismertette azután azokat a nehézségeket, amelyekkel a magyar bőriparnak küzdenie kell. Ebben a vonatkozásban mindekelőtt a nyersbőr-kérdést teszi szóvá. Már mintegy 30 éve kezdődött a küzdelem a nyersbőrök könnyelmű szakszerűtlen fejtevése miatt. Ebben a küzdelemben a timáripar érdekeit a kereskedelmi minisztérium, az állattenyésztését pedig a földművelésügyi minisztérium képviselte. Ez a küzdelem ma is megvan azzal az eltéréssel, hogy ma csupán a bőripar küzd, de nincs hatóság, amely érte küzdené. Ami a nyersbőrök mennyiségét illeti, már a multban az volt a helyzet, hogy háromszor annyi nyers-

A cseh banktisztviselők öt-hetes sztrájkja

Miért bukott meg a bérmozgalom? — A bankok százával bocsátják el alkalmazottaikat

Elfogulatlan információk szerint a cseh-szlovák banktisztviselők sztrájkmozgalma a következőképen folyt le: A sztrájk kitörésére az adott okot, hogy a cseh intézetek igazgatói, illetve cseh bankok érdekképviselője nem akarta a cseh banktisztviselőknél azt a szolgálati pragmatikát koncedálni, melyet a cseh-német pénzüntézeteknél már régen behoztak. E szolgálati pragmatikának több pontját már hajlandók lettek volna az igazgatóságok akceptálni, azonban vitássá vált a felmondás nélküli elbocsátás és a tisztviselők választmányának kérdése; az előbbinél a régi kereskedelmi törvény §-ainak alkalmazását kívánták az igazgatóságok, az utóbbinál pedig a választmányának csak tanácskozási jogot kívántak biztosítani. Miután tehát a bankok érdekképviselője a pénzüntézet tisztviselői szervezetével megállapodásra jutni nem tudott, a cseh pénzüntézet tisztviselői sztrájkba léptek.

A német pénzüntézet tisztviselői szervezete (az osztrák Reichsverein kötelekbe tartozó szervezet), hogy tagjainak szolidaritását igazolja, a sztrájkot egyelőre ugyan nem mondotta ki, hanem megkezdte az ugynevezett Kontisperret, amely abból áll, hogy a bankok egymásközti kifizetéseit megtagadták. A régi Osztrák-Magyar Bank, jelenleg Bankamt tisztviselői is szolidaritásukat fejezték ki és a Kontisperre

bőrt hozunk be, mint amennyit kivittünk és ez a helyzet ma még sokkal rosszabb, mert az ország elszegényedése és a drágaság folytán a hufogyasztás és ezzel a vágatás is körülbelül 40—50%-kal csökkent. A kapacitást tekintve, az egész magyar bőripar mai berendezésében körülbelül 900.000—1.000.000 darab marhabőrt és ugyanannyi borjubőrt is képes évente feldolgozni, a vágatás pedig ennek felét sem teszi. Ebből következik, hogy a bőripar érdekében meg kell találni a megoldást a nyersbőr-kereskedelemmel karöltve, hogy kielégíthessük a belföldi szükségletet. Egy másik baj, amely közvetlen a börgyártást érinti, a *vámvédelem hiánya*. A mai árak mellett a vámvédelem oly minimális, hogy *okvetlenül szükség van fokozottabb védelemre*. A bőriparnak fejlesztése elsőrendű állami érdek, éppen úgy, mint más iparágaké, mert *minden fillér, amelyet a belföldön előállítható cikkért a külföldnek fizetünk, az ország pénzügyi helyzetét súlyosbítja*. A bőripar fejlesztésére irányuló törekvésben a nagyiparnak, középiparnak és kisiparnak találkozni kell. Azután áttért a bőripar technikai fejlesztésének kérdésére, és hangsúlyozta, hogy a timárszakiskolát mielőbb létre kell hozni, hogy megfelelő szakerők álljanak az ipar rendelkezésére.

Az állami vasművek eladási képviselője. A kereskedelmi kormány újabb ismét egy balkezes ötlettel kísérletezik, amelyről a GyOSz legutóbbi igazgatósági ülésén lesújtó kritikát mondott Van den Eynde, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének elnöke. Olyan hírek vannak forgalomban — mondotta —, amelyek szerint a magyar kormány tárgyalásokat folytat egy külföldi érdekeltség által létesített részvénytársasággal az állami vasművek eladási képviselőjének átengedése ügyében. Ha arról van szó, hogy a belföldön közvetítő szervezet akarnak beékelni az állami vasgyárak és a fogyasztók közé, ez ellen az állami vasgyárak termékeit feldolgozó ipar és az egész vaskereskedelem nevében határozottan tiltakoznia kell. Ily közvetítésre nincs szükség, mert csak drágítaná az állami vasművek termékeit. De a feldolgozó magyar vasipar szempontjából ennek a kérdésnek sokkal nagyobb hordereje van s nem a célszerűségről vagy szükségességről van szó, hanem arról, hogy a magyar vasipar és gépipar számíthat-e a magyar kormány támogatására az idegen érdekeltség térhódító törekvéseivel szemben. Az állami vasművek termékei belföldön való eladásának egy külföldi érdekeltség javára való monopolizálása oly veszélyt jelent, amely a magyar gépipar fejlődését és egész jövőjét teszi kockára. Weiss Manfréd alelnök közölte az igazgatósággal, hogy illetékes helyen azt az információt nyerte, hogy a kormány nem szándékozik a kérdéses külföldi érdekeltségnek az állami vasművek képviselőjét átengedni.

Az **Industria Bank** szeptember hó 30-iki közgyűlésén a Magyar-Német Bankkal való fúzióját elhatározta.

Az **Urikány-Zsilvölgyi magyar kőszénbánya Rt.** (a Magyar általános hitelbank érdekeltsége) a zsilvölgyi bányáknak önálló részvénytársulattá való átalakítása ügyében október 17-én közgyűlést tart.

A **Mercator kereskedelmi Rt.** 10.000.080 korona alaptőkéjét 29.412 drb 340 korona névértékű új részvény kibocsátásával 20.000.160 koronára emeli.

A **Rézbányai erdőipar Rt.** alaptőkéjét 6 millió koronáról 9 millió koronára emeli fel. A társaság évégből október 8-án közgyűlést tart.

Az **Ocean Magyar Konzervgyár és Kereskedelmi Rt.** 1920—21. évi mérlege 2.017.120.63 korona nyereséget mutat ki, szemben az előző évi 550.081.63 koronával. Az október 8-ára egybehívott közgyűlésen az igazgatóság 60 korona osztalék fizetését fogja javasolni.

A **Baróti Szeszfőmítő R.-T.** rendkívüli közgyűlése az alaptőke 24.000.260 koronára való felemelését határozta el. Minden régi két darab részvény egy újnak átvételére jogosít 580 korona árfolyam és 50 korona költségmentesítés mellett. Az elővételi jog október hó 12-ig gyakorolható. Budapesten a Magyar-Olasz Bank, Wienben az Allgemeine Depositenbank főpénztáránál. A részvényutalványok eredeti részvényekre 1922 február hó 1-től kezdődőleg ugyanott becserelehetők.

Az **Első Pesti Spódium- és Enyvgyár R.-T.** és az érdekkörébe tartozó leányvállalatok nagyarányú fejlődése, valamint a Spódiumgyár által legutóbb 5 millió korona részvénytőkével megalapított Pannónia Börgyár R.-T. oly nagy tőkét igényelnek, hogy a Spódiumgyár igazgatósága október hó 10-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, melyen előterjesztést tesz a vállalat alaptőkéjének a jelenlegi 25.3 millió koronáról 35 millió koronára való felemelésére nézve. A kibocsátásra kerülő új részvények 5:1 arányban a régi részvényeseknek fognak kedvező feltételek mellett felajánlatni, míg a fennmaradó részvénytőkéjét az igazgatóság egy nagyrészt külföldi tőkétől támaszkodó pénzesoportnál, a vállalatra nézve előnyös feltételek mellett helyezi el.

Heti beszámoló Szerdától szerdáig a tőzsdén

(Szeptember 28-tól október 5-ig)

Az értéktőzsde elmúlt hete ideges és bizonytalan volt. A bel- és külpolitikai helyzet változásokban gazdag eseményei teljes mértékben óvatosságra intették a hivatásos spekulációt. Mindennek dacára az egyes napok árfolyamhullámzása rendkívül jelentékeny volt. anélkül, hogy a stabilizálódás legkisebb jelei is mutatkoztak volna. A szeptember második felében keletkezett nyolc-tíz napos hausse után következett néhány napos árzuhanás likvidációjában telt el tulajdonképpen az elmúlt nyolc nap. A nyugatmagyarországi kérdés, továbbá a pénzügyminiszterválság érezhető hatással volt az értéktőzsde helyzetének helyes kialakulására. Elsősorban a bizonytalan politikai helyzet volt okozója annak, hogy az értéktőzsde nem tudott megnyugodni és határozott tendencia mellett megmaradni. Hozzájárult a bizonytalansághoz még az a körülmény is, hogy hétfőn és kedden izraelita ünnep volt, amikor — bár a tőzsde hivatalos forgalma nem szünetelt — a tagok legnagyobb része távol maradt a tőzsdéről. Így tehát a szombati és vasárnapi szünnapok után két olyan nap következett, amikor feltétlenül hamis irányzat alakult ki a piacon.

A mult szerdán, szeptember 28-án, miután előzőleg több napig lanyha és üzletelen volt az értékpia, bécsi és berlini intervenciós vásárlásokra az irányzat váratlanul megszilárdult. Barátságos hangulatban indult meg a forgalom, az egész vonalon emelkedő árfolyamok mellett keresték az értékeket. Az aznapi bő kínálat után hirtelen áruhiány támadt és az árfolyamok valósággal ugrásszerűen emelkedtek a kurzuslistán. Az árfolyamok emelkedése erősebben az ipari értékek piacán jutott kifejezésre, ahol 1000 koronás ugrások jelentek. Különösen viharosan keresték a szén- és fa-papírokat és az ipari értékek egyes favorizált részvényeit, főleg a *Nasicit, Danicát, Spódiumot, Flórát, Bónit, Marosi petróleumot*. A szénértékek közül az *Általános Szén- 800, Urikányi 600*, a többi szénpapírok három-négyszáz koronával emelkedtek. A vaspiacra 100—500 terjedő árfolyamok mutatkoztak, míg a fa-piacon a *Nasici* kétezer koronával rekord ár-emelkedést ért el, a többi faértékek közül a *Guttman 800, Brásói 450, Lignum 800, Zabolai 400* koronával javultak. A kulissz hosszú idő óta először reagált a hausse-irányzatra, főleg a bécsi arbitrazsörök vásárlásaira a valuta-papírok 2—400 koronával emelkedtek.

Csütörtökön ismét nyugtalan napja volt a tőzsdének. A zürichi jegyzés a megszokott okból ismét elmaradt és csak jóval a zárlat után függesztették azt ki. Magánúton bár teljesen tájékozva volt a spekuláció a külföldi piacok helyzetéről, mégis érezhető volt a bizonytalan hangulat és tartózkodás. Az értékpia alakulása különben is az osztrák koronának 31-ről 21-re történt zuhanásának hatása alatt állott és bár az üzletidő második felében két ponttal megjavult az osztrák kifizetés, ez már nem hozta helyre a közben beállott árfolyamlemorzsolódásokat. A kulisszban a bankértékek 50—100 koronával, míg az ipari értékek 2—300 koronával olesóbban kerültek piacra, aránylag mérsékelt forgalom mellett. Az ipari piac irányzata nem volt egységes, mert míg egyes értékek, *Borsódmiskolci, Beocsini, Ujlaki, Urikányi, Ganz-Danubius* százakkal emelkedtek, addig más papírok, mint *Nasici, Guttman, Polgári Sör, Bóni, Goldberger* néhány száz koronával olesóbb áron szerepeltek a kurzuslistán. Keresték a *Kereskedelmi Bank* részvényeit, mely az alaptőke emelkedése hírére 7900 koronáig emelkedett.

Pénteken prolongáció volt. A hónapok óta erősen érezhető pénzihiány miatt kedvezőtlen auspiciummokkal léptek a rendezés elé, azonban esodálatosképen ez a légsimábbban folyt le. Bár a legtöbben a prolongációra való tekintettel árlanyhulást vártak, az árfolyamok erősen emelkedő tendenciát vettek s ezt mindvégig meg is tartották. A kulisszban a bankértékek 10—40, az ipari papírok pedig 100—300 koronás áremelkedéssel zárultak. A lokális piacon nyugodt irányzat mellett a legtöbb részvény ötszáz koronás árfolyamemelkedést ért el, kivételt

csak egy-két tulhajtott kurzus-papír képezett, de egyébként az egész piac szilárd irányzatot mutatott.

Szombaton szünetelt a hivatalos forgalom, a magánforgalomban pedig nem fordultak elő kötések. **Hétfőn** a zsidó ünnep következtében mérsékelt forgalom, de szokatlanul barátságos hangulat közepette folyt le az értékület. A piacon teljesen szünetelt a játék, csupa komoly vevő jelentkezett és határozott áruhiány mutatkozott. Ennek következtében az egész vonalon figyelemreméltó árfolyamemelkedés állott be. A kulisszban a bankértékek 15—50, az ipari papírok pedig 100—300 koronáig javítottak nivójukon. Sokkal jelentékenyebb volt az árfolyamok a lokális piacon, ahol a kedveltebb ipari értékek: *Ganz-Danubius, Temesi szesz, Nasicit* ezer koronával emelkedtek, míg a többi iparpapírok átlagos árfolyamuk 300—500 korona között variált. Árcsökkenés egyetlen részvény kurzusában sem fordult elő. Hasonlóképen szilárd volt az irányzat **kedden** is, amikor elsősorban a bányá- és építési értékekben, továbbá a vas, közlekedési és ismertebb ipari részvényeket vásárolták emelkedő árfolyamon. A *Drasche 500, Beocsini 150, Kohó 150, Atlantica 175, Rézbányai, Szlavónia 100, Gschwindt 1700, Cukor 600, Textil 250, Danica 175, Polgári sör 200, Temesi sör 200* koronával magasabban zárltak, mint az előző napon. Feltűnést keltett a *Ganz-Danubius 500* koronás áremelkedése, mert ezzel elérte eddigi rekord-kurzusát, a 30.000 koronát.

Szerdán új terembe költözött az értéktőzsde. Maga a terem szemre impozáns, berendezése diszes, de már az első negyedórán látható volt, hogy nem felel meg a szükséges célnak.

A termet övező fülkék miatt a különben is aránytalanul kis terem oly szűknek bizonyult, hogy az egyes emelvények között életveszélyes tolongás, érthetetlen káosz volt. A tőzsdeterem megnyitása minden hivatalos ünnepség nélkül történt. Megjelent a tőzsde elnöksége, *Végh Károly* elnök, továbbá *Frey Kálmán* és *Fleissig Sándor* alelnökök vezetésével, dr. *Engel Emil* főtitkár és a tanács számos tagja, továbbá a kormány képviselőiben dr. *Ádám* miniszteri biztos. Tizenegy órakor, mikor a forgalom kezdetét jelző csengő megszólalt, az elnökség kivonult a teremből. Az új helyiségben az első nap rendkívül lanyha volt. Az értékek, amelyek hétfőn és kedden néhány száz koronával feljavították nivójukat, fokozatosan leadták ezt az árfolyamnyereséget, úgy, hogy a legtöbb részvény árfolyama a mult hét pénteki zárlati kurzus nivójára lemorzsolódott. **Szerdán** új részvényeket is kottiroztak: a *Munk és Davidson* cég bevezette a *Jula és kenderipari* részvényeket 1400 koronán, a *Magyar Kender és Lenipari* részvényeket 1300 koronás árfolyamon; a *Hazai Bank* pedig a *Fővárosi sört*.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

RÓNA LAJOS

Kiadja: A Pénzvilág Lapkiadó és Nyomdai R.-T.

Minden tőzsdejátékosnak nélkülözhetetlen kézikönyv a
Budapesti Tőzsde-Almanach
(1920—21. kiadás, X-ik évfolyam).

Szerkesztették: Dr. Pór Aladár és Dr. Kende Ernő tőzsdeutkárok közreműködésével *Róna Lajos*, a *Pénzvilág* felelős szerkesztője és *Dacsó Emil*, a *Fővárosi Hírlap* felelős szerkesztője.

Kapható a kiadóhivatalban: IX., Boráros-tér 6. és minden könyvkereskedésben. Telefon József 67. és 137—15.

RÓNA ERNŐ
BANKÜZLETE

V., ALKOTMÁNY-UTCA 4. SZÁM.

TE EFONSZÁM 125.